

Milan Selan, *media.doc*

društvo informatikov, dokumentalistov in mikrofilmarjev
LJUBLJANA

Izvelek:

Z vstopom Slovenije v EU se bo obseg e-dokumentacije izredno povečal, po eni strani zaradi obsežne evropske zakonodaje, ki v Slovenijo prihaja skoraj izključno v elektronski obliki, po drugi strani pa tudi zaradi zahteve EU po večjezičnih različicah vsebin, ki jih na spletu zagotavlja slovenska državna uprava. Avtor v članku zgolj opozarja na to dejstvo in na morebitne posledice nepravilnega odziva arhivske stroke.

Abstract:

When Slovenia becomes member state of the EU, the e-documentation is going to increase substantially, on one hand due to the vast EU legislation incoming to Slovenia exclusively in the electronic form, on the other hand, due to the EU standards to have the Slovenian State Administration documents, available on the internet pages, translated in various languages. It is to this fact and to the foreseeable consequences due to the slow response of the Archives, that the author calls attention in the article.

Ključne besede:

spletne strani, e-dokumenti, e-arhivi, e-storitve

Keywords:

WEB pages, e-documents, e-archives, e-services

Obvladovanje e-dokumentov po vstopu v EU

UVOD

Mnogo elektronskih dokumentov, ki so se začeli pojavljati ob vpogibanju Slovenije za vstop v Evropsko unijo (EU) . samo prevodov veljavne evropske zakonodaje je nekaj stotiso strani, in probleme obvladovanja teh dokumentov, bom skušal pojasniti na dveh novejših od zvevtilnih evropskih primerih . na zakonodajnem postopku EU ter na storitvah EU in državljanic v zvezi z mobilnostjo kapitala in državljanov EU.

Večina evropske dokumentacije je v elektronski obliki, komuniciranje med EU in državami članicami pa bo tudi v bodoče potekalo predvsem v elektronski obliki. Seveda se pri akuje tudi obratno, da bo Slovenija komunicirala z Evropo in drugimi državami članicami EU pretežno v elektronski obliki. Za večjo prepoznavnost in promocijo Slovenije je treba preoblikovati tudi spletne strani. Ker je absurdno pričakovati, da se bodo Nemci, Angličani ali Italijani naučili slovensko, se je treba odločiti, v koliko in v katerih jezikih predstaviti možnosti zaposlovanja, izobraževanja ali vlaganja kapitala pri nas.

ISPO O ZAKONODAJNIH IN DRUGIH AKTIH EU

Svet EU je zadolžen za pripravo zakonov in direktiv zahtevanih za delovanje EU, državljanice pa so dolžne upoztevati evropski pravni red tudi v svoji zakonodaji. Seveda v fazi

priprave in sprejemanja zakonodajnih aktov v organih Sveta EU . na ministrskih svetih, COREPER I in II ter v kakznih 300 *Working Parties* [delovnih skupinah], na ve kot 4000 sestankih letno, imajo pravico in dolnost aktivno sodelovati vse lanice.

Svet EU posreduje preko ene to ke . streonika U32Mail/EXTRANET, letno vsem dr0avam lanicam preko 20.000 predlogov predpisov, popravkov in dodatkov k predlogom, direktiv, vabil, poro il, zapisnikov in drugih dokumentov v skupni velikosti ve kot 20 Gb. Struktura dokumentov je podobna, sestavlja jih identifikacijski del [datum, identifikacijska oznaka, zaporedna ztevilka, oznaka tajnosti, status dokumenta, vrsta dokumenta, itd] in tri priponke, v katerih je vsebina dokumenta [format PDF, DOC in HTML]. Po 1. maju bodo osnovni predlogi predpisov prihajali tudi v slovenskem jeziku [verjetno bodo razni dodatki in spremembe prihajali ze naprej najprej v anglezkem ali francoskem jeziku, prevodi pa bodo prihajali z zamudo], za primerjavo s predlogi v drugih jezikih oziroma za kontrolo to nosti prevoda, pa bo lahko Slovenija zahtevala ze katerikoli jezikovno razli ico.

Sprejemanje evropske zakonodaje poteka po na elu, e daz pripombe, si zraven, e ne, se smatra, da pripomb nimaz in da se s predlagano vsebino strinjaz. Seveda velja tudi na elo, se ne oglazaz samo zato, da se pojaviz v zapisniku. EU ne zanima, e zaradi lastne neorganiziranosti ali predpisanega pravnega reda v dr0avi lanici nisi uspel pravo asno pripraviti pripomb in staliz na predlog . nepravo asno dostavljene pripombe se pa ne upoztevajo.

V Sloveniji so za pripravo staliz odgovorna pristojna ministrstva . samostojno, s pomo jo delovnih skupin, v kateri so strokovnjaki iz razli nih ministrstev, pa tudi ob sodelovanju zainteresirane javnosti, sindikatov, civilne dru0be. Predlog se najprej objavi na oglasni deski in nanj zainteresirana ministrstva lahko dajejo pripombe. e pripomb ni, postane tak predlog uradno staliz e RS, e pa so, lahko pristojno ministrstvo predlog uskladi in ga ponovno objavi na oglasni deski ali pa (delno) neuskklajen predlog staliz a pozlje v obravnavo v redni postopek na vlado, ki potrdi ali zavrne predlog ministrstva. V postopku priprave in potrjevanja staliz se bo nekako vklju il tudi Dr0avni zbor, vendar zakon obveznosti vlade do DZ v tem trenutku ze ni sprejet.

Za u inkovito sodelovanje nazih predstavnikov v organih Sveta EU, za pravo asno seznanjanje z uradnimi staliz i Slovenije, so v GSV (Generalnem sekretariatu Vlade RS), ob pomo i SVEZ (Slu0ba Vlade za evropske zadeve), MZZ (Ministrstvo za notranje zadeve) in CVI (Center Vlade za informatiko) pripravili t..i. EU_PORTAL . informacijski sistem za podporo odlo anju o zakonodajnih in drugi aktih EU. S 1. majem 2004 bo Slovenija polnopravna lanica in s tem dnem bo pravnomo no sodelovala pri delu vseh organov, s tem dnem pa bo polno za0ivel tudi EU_PORTAL. Predvideva se, da bo letni prirast slovenskega dela zbirke med 15 in 20.000 elektronskih dokumentov (predlogov staliz , uradnih staliz , pripomb na predloge staliz , poro il o udele0bi na sejah organov Sveta EU in zapisnikov) . skupno torej do 40.000 dokumentov letno.

EU_PORTAL sestavlja ve zbirk, klju ne pa so poztni predal, v katerega se stekajo vsi EU-dokumenti, osnovna zbirka ZZEU [Zbirka Zadev EU; slika 1]] in diskusijska oziroma delovna zbirka ZZEU/DS, namenjena pripravi staliz pristojnih ministrstev in delovnih skupin. Aplikacija je v okolju LotusNotes.

Vso pozto ureja SVEZ, vzdr0uje tudi nekatere zifrante, drugi del pa jih vzdr0uje GSV. Ministrstva nimajo vpogleda v poztno zbirko ampak le v ZZEU in ZZEU/DS, neposredno pa lahko dodajajo dokumente le v delovno zbirko.

Pristojna ministrstva pripravljajo predloge staliz v delovni zbirki, ko pa minister potrdi, da gre za staliz e pristojnega organa, »odleti« v poztno zbirko dokument z vsemi 0e vpisanimi zahtevanimi podatki. SVEZ pregleda zgolj tehni no skladnost z navodili za pripravo staliz [v

vsebino staliz a se seveda ne vpleta] in pripne staliz e pristojnega organa k ustreznemu predlogu predpisa [slika 2] ali pa zavrne.

Slika 1: Osnovna zbirka EU_PORTALA Ě ZZEU, osnovni pregled

Šifra zadeve	Začeto	SZ	Delovne skupine	Naslov zadeve
542426 - 10 / 2003	30.12.2003	MF	DS11	Odlöba Sveta, ki spreminja odlöbo 2002/882/EC, ki zagotavlja nadöljno makro fiskalno pomoö RY...
1. PREDLOG AKTA: Council Decision amending Decision 2002/882/EC providing further macro-financial assistance to the Federal Republic of Yugoslavia with regard to additional macro-financial assistance to Serbia and Montenegro COMMON GUIDELINES Consultation deadline:18.11.2003, 30.12.2003				
2. STALIŠöE (EU portal - stališöe pristojnega organa): test, 05.01.2004				
4. PRIPOMBA: Pripomba za predlog stališöa št. 542426 - 10 / 2003 z dne 05.01.2004, 15.01.2004				
3. POROöILO: Delovna skupina svetovalcev za zunanje zadeve, 23.12.2003				
542426 - 1 / 2004	21.01.2004	MF	DS14, DS18	Proposition de röglement du Conseil relatif : la compétence, la reconnaissance et l'exécution des décisions en mati-re matrimoniale et en mati-re de responsabilité parentale abrogeant le röglement (CE)
1. PREDLOG AKTA: Proposition de röglement du Conseil relatif : la compétence, la reconnaissance et l'exécution des décisions en mati-re matrimoniale et en mati-re de responsabilité parentale abrogeant le röglement (CE) n° 1347/2000 et modifiant le röglement (CE) n° 44/20, 21.01.2004				
2. URADNO STALIŠöE (EU portal - stališöe pristojnega organa): Judicial protection of human rights and fundamental freedoms, and the right to o redress for the violation of such rights and freedoms, shall be guaranteed., 22.01.2004				
3. PRIPOMBA: Pripomba za predlog stališöa št. 542426 - 1 / 2004 z dne 22.01.2004, 22.01.2004				
4. POROöILO: Delovna skupina za finanöna vprašanja v kmetijstvu, 15.01.2004				
5. SPLOŠNO: Potrebno je pripraviti..., 22.01.2004				
6. URADNO STALIŠöE (EU portal - stališöe pristojnega organa): Judicial protection of human rights and fundamental freedoms, and the right to o redress for the violation of such rights and freedoms, shall be guaranteed., 22.01.2004				
7. POROöILO: Delovna skupina svetovalcev za zunanje zadeve, 12.01.2004				
8. POROöILO: Ad hoc delovna skupina za Grenlandijo, 12.01.2004				
9. PREDLOG AKTA: 2540 me session du CONSEIL DE L'UNION EUROPEENNE (Affaires générales et Relations extérieures) Bruxelles, lundi 17 novembre 2003, 29.01.2004				
542426 - 2 / 2004	23.01.2004	MF	DS14	Prezentanöna zadeva...
1. PREDLOG AKTA: Proposition de décision du Conseil relative : l'adhésion du Canada : l'accord portant création d'un Centre international pour la science et la technologie entre les États-Unis d'Amérique, le Japon, la Fédération de Russie et, agissant en qualité de partie unique, la Communauté européenne de l'énergie atomique et la Communauté économique européenne, 23.01.2004				
542436 - 2 / 2003	01.12.2003	MF	DS14	Naöit fuinanciranja za leto 2004
1. PREDLOG AKTA: Projet de budget pour l'exercice 2004 amendé et assorti de propositions de modification par le Parlement européen, 01.12.2003				
2. SPLOŠNO: Draft budget for 2004 as amended and accompanied by proposals for modifications by the European Parliament, 02.12.2003				
542826 - 1 / 2003	03.12.2003	MDDSZ	DS31	Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta EU o drugi fazi programa Naöita Skupnosti za obdobje od leta 2004 do 2008 za zašöito in boj proti nasilju nad otroci, mladino in ženskami in zašöito
1. PREDLOG AKTA: Proposition de décision du Parlement européen et du Conseil établissant la deuxième phase du programme d'action communautaire (2004-2008) visant : prévenir et combattre la violence envers les enfants, les adolescents et les femmes et : protéger les victimes et les groupes : risque (programme DAPHNE II) Adoption, 03.12.2003				
2. PREDLOG AKTA: Position commune arrêtée par le Conseil en vue de l'adoption de la décision du Parlement européen et du Conseil adoptant le programme d'action communautaire (2004-2008) visant : prévenir et combattre la violence envers les enfants, les adolescents et les femmes et :				

EU_PORTAL in arhivi

Z vidika arhivske stroke, oziroma bolje, z vidika upravljavca zbirke EU-PORTAL, so klju nega pomena vprazanja, katere dokumente, koliko asa in kje se bodo hranili. Popolnoma jasno je, da se slovenski dokumenti, ki se nanazajo na pripravo in sprejemanje staliz , vklju no s pripombami, hranijo pod enakimi pogoji kot druga vladna gradiva . trajno, vprazanje pa je, kdo je (bo) odgovoren ter koliko asa in kje se bodo hranili dokumenti EU. Po principu avtorstva je to Svet EU, vendar jim tega verjetno ne moremo ravno predpisati, ze posebej, ker bi moral Svet EU hraniti 20 jezikovnih razli ic istega dokumenta. Morda vseeno povzamemo princip, ki je sedaj v praksi na GSV . ne glede na to, da so ministrstva, kot ustvarjalci dolöni hraniti izvorno gradivo, se v GSV po seji vlade gradivo sestavi v celoto, mikrofirma, papirno verzijo v celoti pa posreduje na Arhiv RS. Seveda bo upravljavec EU_PORTALA v Arhiv RS poziljal e-dokumente, saj druga ni ne obstajajo . €e opozorilo . Arhiv RS bo moral zagotavljati berljivost e-dokumentov na dolgi rok!

EU Portal Strežnik: EU-PORTAL Uporabnik: Milan Selan

Tiskaj

Šifra zadeve	Medinst. oznaka	Zap. št.	Povzetek [ang]
★ 540431 - 1 / 2004		14175/03	proposal is confidential...
★ 541611 - 2 / 2003	2003/0025	13816/03	Predlog Sveta EU
542406 - 4 / 2003	14682/03	14682/03	Rezultati dela - izvozni krediti in garancije
542426 - 8 / 2003		3608/03	Poročilo Komisije Evropskemu Parlamentu in Svetu glede carinskega programa 2002 (1998-2002)
542426 - 8 / 2003		3608/03	
★ 542426 - 10 / 2003		14202/03	Proposition de règlement du Conseil relatif à la compétence, la
542841 - 4 / 2003	2001/0120 (CNS)	CODEX 39, OC 632	Codex Alimentarius Working Party (General Principles) Glede na to, da je sestanek delovne skupine namenjen pripravi 19. seje Komisije Codex Alimentarius o splošnih načelih, ki naj bi obravnavala praktične in operativne zadeve menimo da državam ne bo potrebno predstaviti
542841 - 4 / 2003	2001/0120 (CNS)	CODEX 39, OC 632	Testiranje index-a 2548/85
546026 - 1 / 2003		13586/03	Proposition de règlement du

Avtor	Subjekt	Naslov	Kontaktne osebe
Gregor Košir/SRC	Služba Vlade Republike Slovenije za evropske zadeve	Pripomba za predlog stališča št. 542841 - 4 / 2003 z dne 23.12.2003	

EU Portal sidebar menu:

- Zadeve in dokumenti
 - Po nosilnem organu
 - Po delovni skupini
 - Potrebno mnenje DZ
- Dokumenti
 - Aktualni
- Predlogi aktov
 - Po datumu objave
 - Po roku za Slovenijo
 - Po roku za organ
- Stališča
 - Predlogi stališč
 - Uradna stališča
- Dnevni redi

Slika 2: Osnovna zbirka EU_PORATALA Ě ZZEU, pregled predlogov staliy

TVOJA EVROPA Ě JAVNE STORITVE EU IN DRŔAV LANIC NA SPLETU

DIALOGUE with CITIZENS

This site gives you access to a wealth of practical information in your own language:

- Factsheets on your rights regarding residence, education, working conditions and social security, your rights as a consumer, and ways of enforcing your rights, etc.
- Easy-to-use guides, which give a general outline of your rights and the possibilities offered by the European Single Market
- A Sigmost Service for citizens' practical problems

Choose a country

[GERMANY] [AUSTRIA] [BELGIUM] [DENMARK] [SPAIN] [FINLAND] [FRANCE] [GREECE] [IRELAND] [ICELAND] [ITALY] [LIECHTENSTEIN] [LUXEMBOURG] [NORWAY] [NETHERLANDS] [PORTUGAL] [UNITED KINGDOM] [SWEDEN]

Navigation menu:

- EN
- DA
- DE
- FR
- IT
- NL
- PT
- FI
- SV
- News
- ABC
- Institutions
- Policies

Zelo zanimiva nova storitev EU je t.i. portal *Tvoja Evropa*, enotna vstopna to ka za podjetnike in drŔavljane vseh lanic EU. Namen portala je zagotavljati informacije nove velike evropske druŔine, ki so potrebne za preselitev iz ene drŔave lanice EU v drugo, tako fizi nih kot pravnih oseb.

Slika 3. osnovno okno »Razgovora z drŔavljanom«

Pri pripravi tega portala, ki naj bi dokonno obliko dobil konec maja letos, vsebino pa že dober mesec kasneje, v enoten portal bodo združili nekatere že uveljavljene rezultate, kot *Dialogue with Citizen* (dovgovor z državljanom; http://europa.eu.int/citizens/index_en.html), *Dialogue with Business* (dovgovor s poslom; <http://europa.eu.int/business/en/index.html>) in *Public Services EU* (javne storitve EU; http://europa.eu.int/public-services/index_en.htm). Prva rezultat je namenjena pridobivanju informacij o možnosti zaposlitve, znanja v drugi državi, kaj je treba storiti pred preselitvijo v matični državi in kaj ob preselitvi v novo, s poudarkom na pravicah, druga rezultat je namenjena poslovanju, če želijo preseliti podjetje v drugo državo, v drugi državi ustanoviti novo podjetje ali zgolj podružnico, tretja rezultat pa je pravzaprav nekakšna mešanica prvih dveh. Naj podrobneje predstavim le prvo rezultat in na podlagi primera opozoriti na obsevnost e-dokumentacije in probleme zagotavljanja istovetnosti verzij v različnih jezikih.

Slika 4: enostavno izbiranje med državami in jeziki

»Dovgovor z državljanom« je na osnovni ravni razdeljen v osem poglavij [Ovljenje, delo, izobraževanje, potovanje, enake možnosti, kupovanje, zagotavljanje pravic in pomembne povezave v novi državi], vsako poglavje pa se deli še na podpoglavja, ki vsako podrobneje opisuje določeno življenjsko situacijo, ki običajno nastane ob preselitvi iz matične v novo državo. Skupno 78. Dejstva [factsheets] le opisujejo določeno situacijo, so pa jim lahko dodane povezave na domače strani različnih državnih ustanov, ki zagotavljajo ustrezne e-storitve.

Osnovna vpražanja, ki si jih posameznik zastavi je, kako poiskati delo v tujini, ali priznajo izobrazbo, kako poiskati stanovanje, kako prijaviti stalno bivalizacijo, ali je treba preregistrirati avto, kako je s socialnim zavarovanjem, pokojninskim skladom itd.

Rezultat je uveljavljena za vseh 15 sedanjih članic EU [in že tri ne članice] in v enajstih uradnih jezikih. Državljanu omogoča, da izbere najprej jezik, ki ga razume [stolpec skrajno levo], nato pa državo [stolpec levo ali s klikom na zastavico], kamor želi oditi na delo ali na izobraževanje [slika 3].

Če se malo pozabavamo s zvevkami, gre pri vsaki verziji vsakega dokumenta za 11 dokumentov [jeziki], za eno državo 858 [11x78] in pri vseh 18 državah za 15.444 dokumentov [11x78x18]. Ob pridružitvi desetih novih članic, v skupnosti 25. držav z 20. uradnimi jeziki pa se zvevilo različnih dokumentov povzpne na zvevilko 39.000, ki jim je treba zagotavljati pravo in enako vsebino v vseh jezikih. Seveda se ta zvevila nanašajo le na državljanke, podobna količina dokumentov pa nas » običajno « že na straneh, ki zagotavljajo enake možnosti za prehajanje kapitala iz države v državo in na straneh, ki se nanašajo na delovanje same EU.

Pri »raziskovanju« lahko dr0avljan enostavno prehaja iz ene dr0ave v drugo [v vrstici pod dr0avo klikne na kratico dr0ave; slika 4] in med seboj primerja prednosti in slabosti.

JEZIKOVNA POLITIKA IN STANDARDI ZA OBLIKOVANJE SPLETNIH STRANI

Ne toliko zaradi ztevila strani, oziroma dokumentov kot zaradi zagotavljanja istovetnosti vsebin v razli nih jezikovnih razli ic, so na programskem odboru, *Editorial Board »Portal of the EU Administration (Your Europe)«* temu posvetili veliko asa in problem podrobneje prou ili . med drugim so podrobno analizirali tudi, v katerih drugih jezikih lahko, razen v uradnem jeziku lastne dr0ave, dr0avljeni najpogosteje komunicirajo. Kon na odlo itev je bila, da se vsebina vsake dr0ave objavlja v uradnem jeziku dr0ave lanice in dodatno ze v treh delovnih jezikih EU . v anglez ini, francoz ini in v nemz ini. Prevode v delovne jezike EU zagotavlja EU. Nov izra un poka0e, da govorimo, namesto o 39.000, le ze o 7.500 dokumentih, ki so vsak trenutek dosegljivi na spletu *Tvoja Evropa* in se nanazajo na dr0avljana, ne pa tudi na kapital.

Odbor je tudi odlo il, da je ztevilo do 80 razli nih dejstev zgornja meja, kriterij za izbiro pa je bil med drugim tudi ta, da se dejstva, oziroma dokumenti relativno poredko spreminjajo. Strani z operativnimi podatki [npr. prosta delovna mesta], zagotavljajo dr0ave lanice same z ustreznimi povezavami.

Ravno zaradi dejstva, da se bodo dr0ave na portal priklju evala z lastnimi povezavami, je Programski odbor pripravil tudi predlog standardov za oblikovanje teh povezav. Osnovni kriterij za to, da *Editorial Board* dovoli vklju itev dolo ene povezave dr0ave lanice je ve jezikovnost . to je, da je poleg uradnega jezika dr0ave lanice vsaj ze v enem jeziku, priporo ljivo v enem od treh delovnih jezikih EU. Na tako povezanih straneh tudi naj ne bi bilo komercialnih poveza, ampak zgolj povezave na doma e strani javnih ustanov.

Medtem ko za osnovno vsebino skrbi EU [seveda so za samo vsebino odgovorni koordinatorji dr0av lanic], pa za dodatne povezave skrbijo same dr0ave.

OHRANJANJE IN ARHIVIRANJE SPLETNIH STRANI IN E-DOKUMENTOV

V zvezi s spletnimi stranmi se mi poraja nekaj vprazanij:

- kako je pravzaprav urejeno ohranjanje spletnih strani, ne le samih dokumentov, ampak tudi podobe, izgleda strani [barva oblika];
- ali je treba poleg verzij dokumentov shranjevati tudi verzije videza spletne strani;
- koliko jezikovnih razli ic moramo shranjevati in
- koliko asa hranimo navedeno v prvih treh alineah.

Prvo vprazanje bom primerjal s papirnatimi verzijami. Pri Cankarjevemu Hlapcu ni pomembna le vsebina, ampak tudi videz, zato v NUK hranimo vse razli ne natise. e se to zdi enostavno, kako to narediti s spletnimi stranmi?.

Hramba razli nih verzij dokumenta je morda pomembna v sporih [npr. na spletnih straneh dr0ava nekaj obljublja, ko pa se preseliz v drugo dr0avo ugotoviz, da na spletu pize 0e nekaj drugega]. Scenarij je zanimiv v primeru, ko je bila objavljena napa na, ne pa nova informacija.

Seveda je kon no klju no vprazanje tudi doba hranjenja. Vse nazteto skupaj vpliva na koli ino e-dokumentov in na vse probleme, ki jih hramba e-dokumentov povzro a.

ZAKLJU EK

Naj na kratko povzamem namen mojega pisanja. Doba e-poslovanja je tu, posledni no ogromne koli ine e-dokumentov, na u inkovito obvladovanje dokumentov v stalnih zbirkah in v arhivih pa morda v tem trenutku ze nismo pripravljeni. Naj omenim le nekatere probleme e-arhivov: elektronski podpis, pravna veljavnost oziroma javna vera e-dokumentov, berljivost.

Summary:

E-documents management after the accession to the EU

The intention of the article is double, to present some new solutions in the e-management area and to point at some problems arising from saving, recording and conservation of e-documents coming in large numbers, in the first place to the absence of criteria for their selection (conservation of documents' versions, saving them in various languages, the foreign languages in which the document is to be saved in) and the standards for the presentation of the contents on the internet site.

What I expect from the Archives' is that it would be able to define which documents are of value for the archives and are thus to be registered (the first registration of the new national anthem is probably to be compared with the first announcement of Slovenia on EU web site, just to give a trivial example), which are not to be conserved and in what form are the (archives') contents to be recorded.